

Το έργο όσων ασκούν εξουσία (Μέγας Φώτιος, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : 6 Φεβρουαρίου, 2014

Ἐπιστολὴ πρὸς Βούλγαρον Ἡγεμόνα

...Ὁ Βόρις κατὰ τὴν βάπτισί του ἐπῆρε τὸ ὄνομα Μιχαήλ καὶ ὁ Φώτιος τοῦ ἔστειλε ὑπὸ τύπον ἐπιστολῆς αὐτὸ τὸ Παραινετικὸ δοκίμιο. Τὸν προσφωνεῖ μὲ λόγια ποὺ δείχνουν ὅλη τὴν πατρικὴ φροντίδα, «περιφανέστατε καὶ ἡγαπημένε υἱὲ ἡμῶν». Καὶ ποὺ ἐπιβεβαιώνουν τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ πνευματικὴ γέννησις εἶναι καρπὸς τῶν ἐνεργειῶν τοῦ πατριάρχου, «τῶν ἐμῶν πνευματικῶν ὠδίνων εὐγενὲς καὶ γνήσιον γέννημα».

Ὅπως συμβαίνει μὲ ὅλα τὰ παραινετικὰ δοκίμια, καὶ ἰδιαίτερα τὰ κατηχητικά, ἔτσι κι' αὐτὸ τὸ δοκίμιο, ἐκτὸς τοῦ **προλόγου** καὶ τοῦ **ἐπιλόγου** (παραγρ. 1-3 καὶ 132-134 κατὰ τὴν ἀρίθμησί μας) ἀπλώνεται σὲ **δύο τμήματα, τὸ θεωρητικὸ καὶ τὸ πρακτικὸ, ἢ ἀλλοιῶς τὸ θεολογικὸ (4-36) καὶ τὸ ἠθικὸ (37-131).**

Τὸ θεολογικὸ μέρος καλύπτεται ἀπὸ τὴν παράθεσι τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως, τὴν ἔκθεσι περὶ τῶν ἑπτὰ οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ τὴν προτροπὴ γιὰ τὴν τήρησι τοῦ κανόνος τῆς εὐσέβειας καὶ ὀρθοδοξίας. Μέσα ἀπὸ τὶς λιτὲς καὶ ἀδρὲς γραμμὲς αὐτῆς τῆς διαπραγματεύσεως ἐξαίρεται πρῶτα τὸ τριαδολογικὸ δόγμα καὶ διαφαίνεται ἡ πεποίθησις ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι συγχρόνως κάτι σταθερὸ καὶ δυναμικόν.

...
Ἔρχεται ἔπειτα τὸ δόγμα περὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λόγου τοῦ Θεοῦ.

...
Τέλος ἔρχεται τὸ δόγμα περὶ τῆς εἰκόνας, στὸ ὁποῖο ὁ Φώτιος δίνει μεγαλύτερη ἔκτασι, ἀφοῦ μάλιστα εἶχε καὶ ὁ ἴδιος ἐμπλακῆ στὶς σχετικὲς συγκρούσεις κατὰ τὴν νεότητά του.

...
Τὸ ἠθικὸ τμήμα τοῦ δοκιμίου εἶναι συντεταγμένον κατὰ τὸ γνωμολογικὸ εἶδος σὲ σύντομες ἀποφθεγματικὲς κι' ἐντυπωσιακὲς προτάσεις. Ἐπωφελούμενος ἀπὸ τὴν σχετικὴ γραμματεία τῆς κλασικῆς καὶ χριστιανικῆς ἀρχαιότητος, ἰδίως ἀπὸ τὸν Ἴσοκράτη, ὁ Φώτιος δίνει μιὰ εἰκόνα τοῦ ἡγεμόνος, πλημμυρισμένη ἀπὸ ἀγάπη καὶ

ύπευθυνότητα:

- «Κυβέρνησα τους υπηκόους, στηριζόμενος όχι στη βία αλλά στην αγάπη των άρχομένων διότι η αγάπη είναι μεγαλύτερο και ασφαλέστερο βάθρο για την εξουσία παρά ο φόβος».

- «Μόνο αν κυβερνά κανείς τον εαυτό του μπορεί να πιστεύη ότι κυβερνά αληθινά και τους υπηκόους».

- «Τις ευεργεσίες που δέχεσαι, να τις θυμάσαι παντοτινά • τις ευεργεσίες που κάμεις, να τις ξεχνάς γρήγορα».

Το δοκίμιο αυτό του Φωτίου, προβάλλοντας από το ένα μέρος την Χριστιανική πίστι και από το άλλο τον έλληνο λόγο, τα δύο στοιχεία που απέτελεσαν τα θεμέλια της αγωγής αυτού του ίδιου, προσφέρει το πενταστάλαγμα αυτό που μπορεί να ονομασθῆ ἑλληνοχριστιανικός πολιτισμός, ὅπως τὸν διεμόρφωσαν καὶ τὸν ἀντιλήφθηκαν οἱ Ἕλληνες στὶς μεγάλες ὥρες τοῦ βυζαντινοῦ μεγαλείου καὶ στοὺς πονεμένους αἰῶνες τῆς αἰχμαλωσίας ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανούς.

Το δοκίμιο μεταφράσθηκε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ στὴν παλαιοσλαβικὴ γλῶσσα καὶ ἀργότερα στὴ βουλγαρικὴ, τὴν ρωσικὴ καὶ ἄλλες νεώτερες γλῶσσες.

Μπορεῖ αὐτὲς οἱ παραινέσεις, νὰ μὴ ἐφαρμόσθηκαν σὲ ὅλη τους τὴν ἔκτασι ἀπὸ ὁποιοὺνδήποτε ἡγεμόνα, ἀλλὰ σὲ γενικὲς γραμμὲς συνετέλεσαν στὴν ἡμέρωσι καὶ τὴν ἠθικὴ ἀφύπνισι τῶν λαῶν γιὰ τοὺς ὁποίους προορίζονταν.

(Αποσπάσματα ἀπὸ τὴν Εἰσαγωγή, Παν. Χ. Χρήστου, Περιοδικό "Εποπεΐα", Φεβ. 1992)

Διαβάστε τις παραινέσεις πατώντας [εδώ](#)